

PROČ NÁM SCHÁZÍ POHYB (A DINO FELIS?)

J. Piřha, FZV

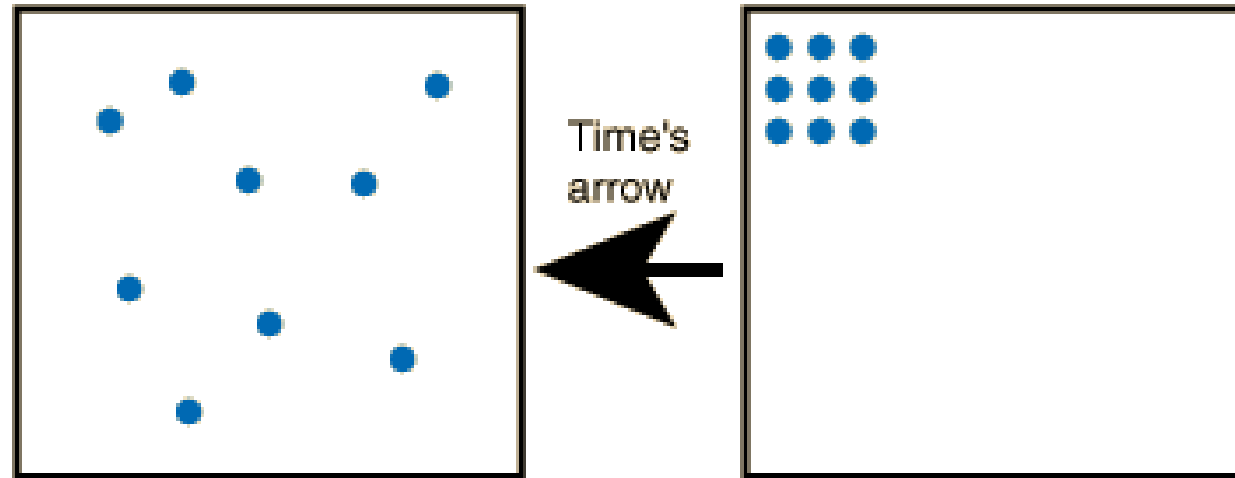
19.10.2016

PRÁNA

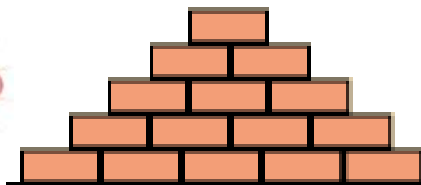
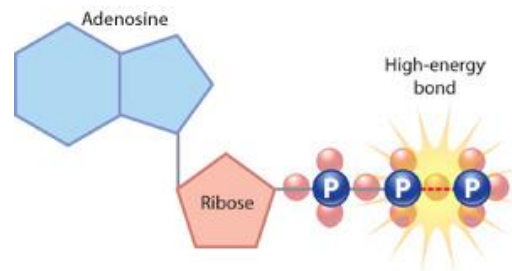
... vychází z hinduistické tradice a znamená dech. Je to všudypřítomná životní energie, kterou se lze vyživovat. Lidé živící se pránou rozlišují mezi půstem a pranickou výživou. Přechod na tuhle výživu spočívá v přípravě trvající jedenadvacet dní, kdy člověk „naprogramuje“ své tělesné buňky k výživě pránou. Na světě existují lékařsky doložené studie, které potvrzují, že existují lidé, kteří se tímto způsobem živili až 70 let. Mezi nejznámější patří osmapadesátiletý francouzský spisovatel Henri Monfort.

ENTROPIE

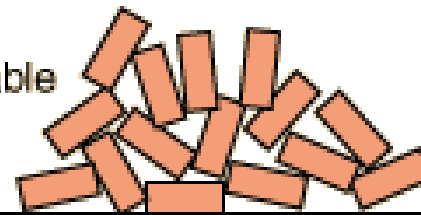
If the particles represent gas molecules at normal temperatures inside a closed container, which of the illustrated configurations came first?

If you tossed bricks off a truck, which kind of pile of bricks would you more likely produce?

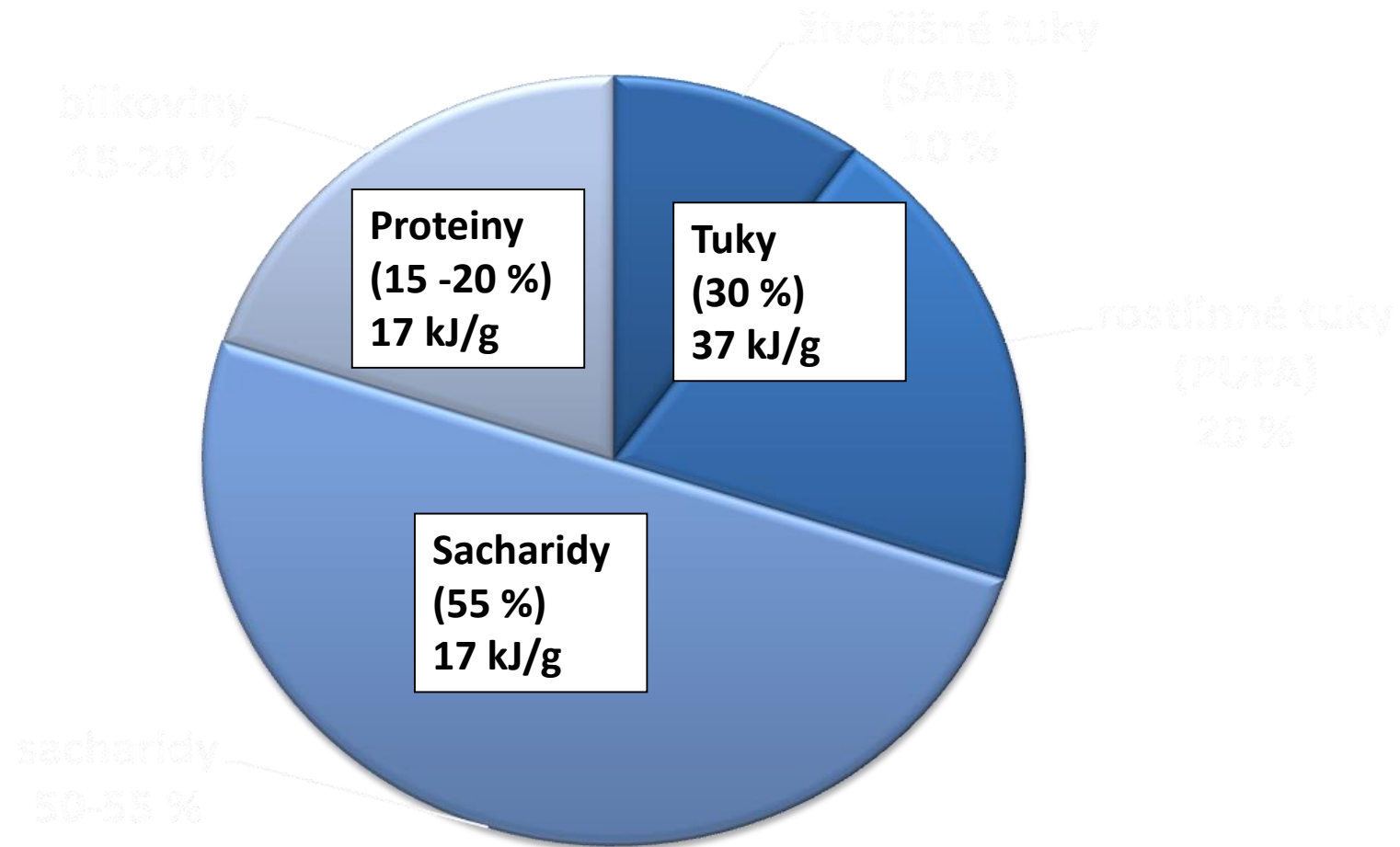
Disorder is more probable than order.

ZDROJE ENERGIE

- Sacharidy – glykogen/glukosa – vydrží na desítky hodin
- Proteiny – aminokyseliny alanin, glutamin – rezerva při hladovění – glukoneogenese, pak další bílkoviny - ztraceny
- Tuky – triglyceridy/mastné kyseliny/ketolátky

Energie – základní živiny kJ/g

FUNKCE TUKOVÉ TKÁNĚ

- Mechanická ochrana – kloubů/orgánů
- Tepelná izolace/výroba tepla
- Zdroj/zásobárna energie/Endokrinní funkce
- (Pro) zánětlivý stav

EVOLVE OBESITY?

**If Body Fatness is Under Physiological Regulation, Then How Come
We Have an Obesity Epidemic?**

JR Speakman

Physiology 29, March 2014, pp. 88-98

Proč nemáme nadváhu všichni ale proč jí má hodně z nás (J. Speakman) ?

- **Šetřivé x pohyblivé/přeskakující geny (shifty x drifty genes)**
- **Mikronutrienty x makronutrienty**

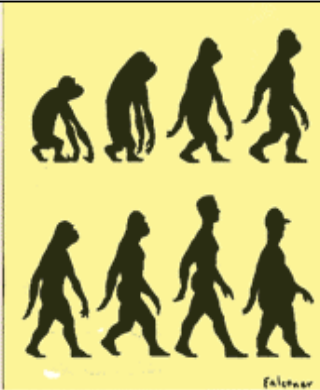
POTŘEBA ENERGIE STÁLÁ X PŘÍJEM NENÍ KONTINUÁLNÍ

Ukládání zdroje energie na horší časy

- Schovat
- S sebou
- V sobě – bílá tuková tkáň

Proč nemáme nadváhu všichni ale proč jí má hodně z nás (J. Speakman) ?

**Spořivé geny
– více tuku**

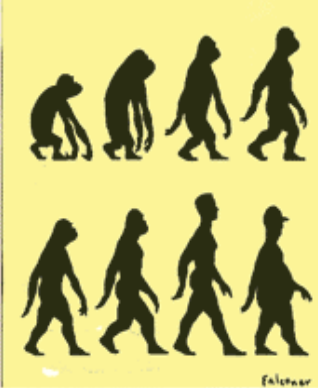
Dinofelis

Ale více tuku:

Proč nemáme nadváhu všichni ale proč jí má hodně z nás (J. Speakman) ?

**Spořivé geny
– více tuku**

**Spořivé geny nezmizely,
ale pouze náhodně
driftují – nepřibývá jich**

Proč nemáme nadváhu všichni ale proč jí má hodně z nás (J. Speakman) ?

**Spořivé geny nezmizely,
ale pouze náhodně
driftují – nepřibývá jich**

**+ v současné stravě více
energeticky bohatých ale
méně kvalitních nutrientů
(kvalitní proteiny, stopové
prvky, ...)**

**= nutnost většího příjmu
energie**

Predátoři nadváhy dříve a nyní

Dříve:

- **Dinofelis**

Nyní:

- **DM 2. typu,
srdeční infarkty,
mozkové mrtvice,
záněty slivivky
břišní, ...**

FYZICKÁ AKTIVITA X CVIČENÍ

- **Fyzická aktivita:**

“...jakýkoli pohyb zprostředkovaný kosterními svaly, který způsobí výdej energie.”

- **Cvičení:**

“... plánované, strukturované a opakované pohyby prováděné s cílem zlepšit či udržet vybraný aspekt/aspekty fyzické zdatnosti ”

POTRAVA + VÝDEJ ENERGIE

Potrava	kcal	Doba rychlé chůze
Banán	100	16 minut
Jablko	80	13 minut
Frapuccino ze Starbucks	250	42 minut
Větší porce hranolků	500	1 h, 23 minut

ZÁKLADNÍ DATA PREDIMED x Look AHEAD

	PREDIMED	Look AHEAD
POČET OSOB (ŽENY)	7 447 (4 245)	5 145 (3 063)
PRŮMĚRNÝ VĚK	66,7- 67,3 (55-80, 60-80) let	58,6/58,9 (45-75) let
DOBA TRVÁNÍ STUDIE	2,8 - 5,8 let	8,9-10,3 let
KUŘÁCI	13,9 -14,5 %	4,3/4,6 %
HYPERTENZE	82,1 - 83,7 %	Antihypertenzní medikace 88 % kontrolní sk. 87% intervenovaná sk.
BMI (kg*m⁻²)	29,7 - 30,2	35,9/36,0
DM 2	46,6 - 50,4 %	100 %
Trvání DM	-	2-10 let
DYSLIPIDÉMIE	71,6 - 73,3 %	NA
STATINY	39,3 - 40,9%	74 % kontrolní sk. 71 % intervenovaná sk.
ACEI	48,6 - 49,8 %	Přibližně 50 % obě skupiny

PREDIMED Study Investigators. Primary prevention of cardiovascular disease with a Mediterranean diet. N Engl J Med. 2013 Apr 4;368(14):1279-90.
The Look AHEAD Research Group Cardiovascular Effects of Intensive Lifestyle Intervention in Type 2 Diabetes N Engl J Med 2013;369:145-54.

STŘEDOMOŘSKÁ DIETA

- **Používání co nejvíce olivového oleje na vaření a do salátů**
- **Zvýšení konzumace ovoce, zeleniny/luštěnin a ryb**
- **Omezení konzumace ostatního masa – ponechat především „bílé“ maso**
- **Domácí příprava omáček/přísad do salátů s důrazem na použití olivového oleje, česneku, cibule, ...**
- **Vynechání másla, smetany, sladkostí, slazených nápojů, ...**
- **U osob již pijících alkohol zdůraznění jeho rozumného příjmu**

PREDIMED 1. 30 G OŘECHŮ DENNĚ

2. OLIVOVÝ PANENSKÝ OLEJ 1 L TÝDNĚ

Look AHEAD

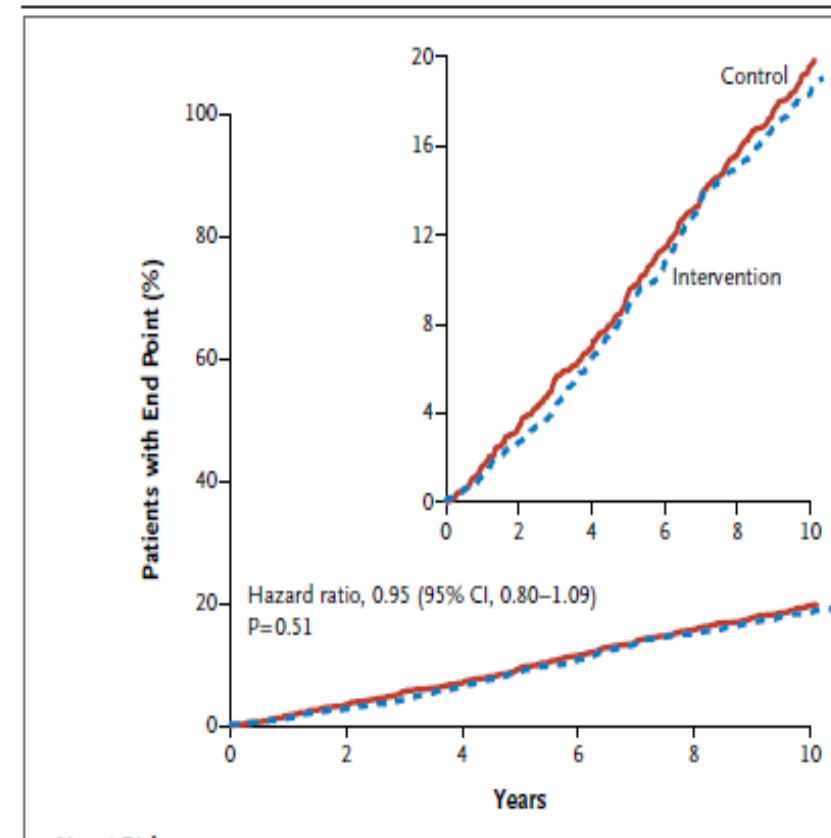
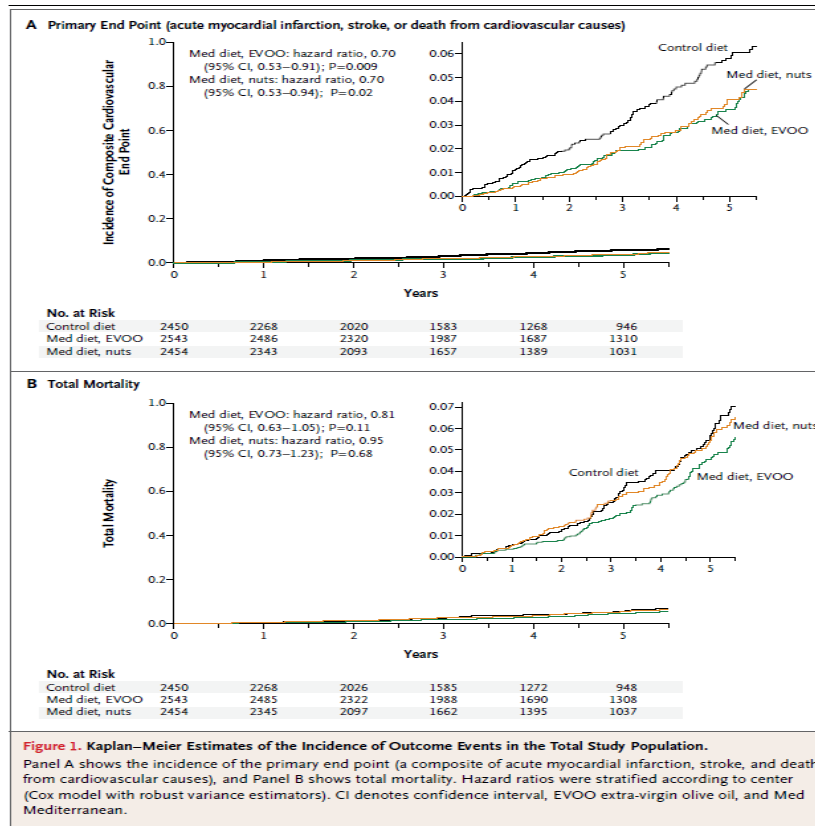
- **Snížit energetický příjem a zvýšit energetický výdej, cíl snížit váhu alespoň o 7 %**
- **1 200-1 800 kcal denně, méně než 30 % tuky, více než 15 % bílkovin**
- **175 minut cvičení týdně**

ÚMRTÍ A HOSPITALIZACE NA SRDEČNÍ A MOZKOVÁ ONEMOCNĚNÍ

PREDIMED

x

Look AHEAD

Děkuji za pozornost